

5.2.2024

Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Kuuleminen talousvaliokunnassa 8.2.2024

Kansalaisaloite KAA 4/2023 vp Sähkön hinta kuriin

Fingrid Datahub kiittää kutsusta talousvaliokunnan kuulemiseen kansalaisaloitteesta KAA 4/2023 vp Sähkön hinta kuriin. Fingrid Datahub toteaa kunnioittavasti seuraavaa.

Fingrid Datahubin tehtävät

Sähkömarkkinalain mukaisesti järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana kantaverkko-yhtiö Fingrid vastaa vastuualueellaan jakeluverkoissa käytävän sähkökaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (*sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut*). Sähkömarkkinalaissa säädetyn mukaisesti Fingridin tytäryhtiö Fingrid Datahub hoitaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluihin kuuluvia tehtäviä.

Fingrid Datahub tarjoaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluja asiakkailleen (sähkön jakeluverkon haltijat (81kpl), jakeluverkoissa toimivat sähkön vähittäismyyjät (75kpl) sekä erilaiset palveluntarjoajat (31kpl)) sähkömarkkinalain mukaisesti. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi sähkön vähittäismarkkinoihin liittyvien markkinaprosessien tietojen välittäminen kuten vähittäismyyjän myyjänvaihtoprosessi tai loppukuluttajan muuttoprosessi ja sähkön käyttöpaikkojen kulutustiedot sekä prosesseissa tarvittavien tietojen tallentaminen.

Fingrid Datahubin ylläpitämä keskitetty tiedonvaihtojärjestelmä on nimenomaisesti kehitetty hoitamaan sähkön vähittäismarkkinoiden tiedonvaihtoprosesseja. Järjestelmän keskiössä ovat suorituskyky, toimintavarmuus, reaaliaikaiset prosessit, tiedon muuttamisen jäljitettävyyden sekä tietosuojan kunnioittaminen. Järjestelmä ei ole sähkön vähittäismarkkinoihin liittyvä kattava tietovarasto, vaikka sinne esimerkiksi käyttöpaikan kulutustietoja varastoidaan kuudeksi vuodeksi lainsäädännön mukaisesti.

Minimitietojen periaate ja tiedon saatavuudesta

Sähkön käyttöön liittyvät tiedot ovat henkilötietoja. Henkilötietoja saa käsitellä vain silloin, kun se on tarpeellista käsittelyn kannalta ja käsiteltävien henkilötietojen tulee olla asianmukaisia, olennaisia ja rajoitettuja. Datahubin osalta tietojen käsittelyperuste perustuu sähkömarkkinalakiin ja palvelun tietosisältö on määritelty tietosuojalainsäädännön edellyttämän tiedon minimoinnin periaatteen mukaisesti. Jos datahubin tietosisältöön tulee tarvetta tehdä muutoksia tai lisäyksiä, ne tulee harkita tarkkaan erityisesti tietosuojan näkökulmasta. Ylimääräisen tiedon ja sen käsittelyä mahdollistavien toiminnallisuuksien ylläpitäminen aiheuttaa myös kustannuksia, joten palvelun tietosisältö kannattaa siinäkin näkökulmasta keskittyä liiketoiminnan kannalta olennaiseen tietoon.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

5.2.2024

Julkinen

Fingrid Datahub toimittaa datahubin tietosisältöä kuukausitasolla aggregoituna Tilastokeskukselle tieteellistä tai historiallista tutkimusta tai tilastollisia tarkoituksia varten siten kuin tiedot ovat tarpeen Tilastokeskuksen lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi. Tilastokeskus huolehtii tiedon käyttöön liittyvistä riittävästä suojaustoimista.

Datahubin tietosisällöstä

Erilaisia tukia määriteltäessä on tärkeää niiden kohdentuminen riittävän oikein ja oikeudenmukaisesti. Viime talven sähkötukea mietittäessä huomasimme, että sähkön vähittäismarkkinoilla tapahtuu verrattain paljon. Muun muassa vuoden 2023 aikana suomalaiset loppukäyttäjät vaihtoivat sähkön myyjää noin 346 000 kertaa, solmivat uusia sopimuksia noin 1,02 miljoonaa kappaletta sekä muuttivat noin 515 000 kertaa. Jokainen muutoshetki on myös mahdollisesti tiedon epäjatkuvuuskohta, jolla on vaikutuksensa tiedon eheyteen ja käytettävyyteen.

Datahubissa ei ole kaikkea tietoa. Datahubissa ei ole tietoa loppuasiakkaiden sähkön myyntisopimusten sopimustyyppistä (esimerkiksi määräaikainen, kiinteä, toistaiseksi voimassa oleva, pörssisähkösopimus tai joku muu sopimustyyppi) eikä myöskään tietoa sopimuksen kustannuksesta. Järjestelmässä ei ole loppuasiakkaiden eri sopimusten kustannustietoja, vaan sähkön vähittäismyyjät suorittavat loppuasiakkaidensa sähkön myynnin laskutuksen loppuasiakkaiden kanssa solmittujen sähkön myyntisopimusten mukaisesti.

Fingrid Datahubin asiakkaat toimittavat tiedot järjestelmään. Asiakkaat vastaavat myös tiedon oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Tietosisällön laajentaminen on mahdollista, mutta se edellyttää toimenpiteitä ennen kaikkea tietoja toimittavalla osapuolella. Toimitettava tieto on kerättävä ja oikeellisuus on varmistettava sekä huolehdittava tiedon toimittamisesta ja oikeellisuudesta myös jatkossa.

"Kassakaappilaki tukea varten"

Sähkön hinta kuriin -kansalaisaloitteen Talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa (16.11.2023) tuotiin useasti esiin mahdollisena mallina ns. "kassakaappilaki", joka voitaisiin ottaa käyttöön, kun olisi tarve tukea kotitalouksien sähkön käyttökustannuksia. Mallin keskiössä on se, milloin kyseinen laki otettaisiin käyttöön sekä millä perusteilla tukea jaettaisiin. Keskustelun perusteella kynnys lain käyttämiselle tulisi olemaan korkea ja siten sitä käytettäisiin harvoin.

Fingrid Datahubin mielestä "kassakaappilakia" laadittaessa on huolellisesti mietittävä tuen kohdentamiseen ja maksamiseen liittyvien tietojen tarpeet. Kyseiset tarpeet on rakennettava ja ennen kaikkea ylläpidettävä lain käyttöönottoa silmällä pitäen. Pahimassa tapauksessa, kun lakia joudutaan soveltamaan, esimerkiksi 5 vuoden päästä, niin aika on ajanut niin tarvittavan tietosisällön kuin järjestelmienkin ohitse ja tuen kohdentaminen vaikeutuu. Tästä näkökulmasta tuen määrittämisessä tulisi pyrkiä mahdollisimman yksinkertaiseen malliin ja tarvittavaan tietosisältöön. Valitun ratkaisun ylläpitämisestä tulee aiheutumaan niitä ylläpitäville osapuolille jatkuvia kustannuksia.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin

030 395 5000

Faksi

030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

5.2.2024

Julkinen

Fingrid Datahub katsoo, että mahdolliset sähkötuen kohdistamiseen liittyvät tekniset ratkaisut tulisi tehdä mahdollisimman suoraviivaisiksi ja helpoksi toteuttaa minimoiden järjestelmien ylläpidosta ja hallinnasta aiheutuvia kuluja.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Datahub Oy

Pasi Aho
toimitusjohtaja